

1970-9

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Versijnt maandelijks

Jaargang 72 - september 1970

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

September kan alles nog goed maken

losse bijenuitlaat	f 1,85
kolbtoestel	f 31,—
ericaborstel	f 12,50
5-ponds emmer (2½ kg)	f 1,30
10-ponds emmer (5 kg)	f 1,75
25-ponds emmer (12½ kg)	f 3,10
50-ponds emmer (25 kg)	f 5,25
raathoningdoosjes 10 stuks à f	2,50
plastic voeremmers	f 6,—

(nooit meer suiker oplossen in warm water)

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Tel. 08370-2863 Giro 82.32.76

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer. Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

Die Willem

Ha, die Willem

Voor onze koninginnetelers

De volgende gegevens, niet alleen van belang voor onze koninginnetelers, maar ook voor elke imker dacht ik, zijn ontleend aan de Nord-West-deutsche Imkerzeitung van juni '70, waarin een verslag is opgenomen van de bijeenkomst van koninginnetelers, van 24 tot 26 mrt. '70 gehouden in Garmisch-Partenkirchen.

Dr. Böttcher sprak over de vraag: Hoe ver vliegen de koninginnen en op welke afstand moeten bevruchtungsstations zijn gelegen ten opzichte van de dichtstbijzijnde vreemde darren om nog zeker te zijn van een raszuivere bevruchting? Vast staat in ieder geval dat een bijenvrij gebied met een straal van 3 km om het bevruchtungsstation onvoldoende is. Zelfs in de tijd van Prof. Zander is dat uit proeven duidelijk gebleken. Dr. Böttcher deed mededelingen over verschillende nieuwe proeven. De canadese onderzoeder Peer werkte met Cordovan-bijen, een lederkleurige bij, waarbij paringen met darren van ander ras in de nakomelingen direct zichtbaar zijn. Hij stelde Cordovandarrevolken op en op afstanden van 6 tot 24 km daar vandaan in een bijenvrij gebied volken met onbevruchte moeren. Op de afstand van 24 km werden de koninginnen niet meer bevrucht, maar op 16 km afstand hadden nog paringen plaats, ten dele eerst na langere tijd. Bij een afstand van 10 km verliep de bevruchting normaal. Aangezien de darren en de moeren de specifieke leerkleur hadden en de nakomelingenschap eveneens, is daarmee het bewijs geleverd dat in extreme gevallen de paring nog mogelijk is bij een afstand van 16 km.

De vraag is nu: Hoever vliegen de koninginnen? Als men voor de darren 5 à 6 km rekent moeten de koninginnen 10 km hebben afgelegd. Vervolgens deed Dr. Böttcher verslag van proeven

over het tijdsverloop waarna de koninginnen van de bruidsvlucht terugkeerden. Hierbij traden op verschillende plaatsen grote verschillen op. Duidelijk is dat daarbij de darrenverzamelplaatsen (zie het artikel van Willem nov. '69 blz. 172 en 173) een rol spelen. Van vele plaatsen kwamen de koninginnen pas na een uur terug, maar van darrenverzamelplaatsen die goed bekend waren al na 4 tot 7 minuten. Van twee bijzonder druk bezochte verzamelplaatsen keerde de helft van de moeren na ongeveer 20 minuten terug. Ook de bijkomende resultaten van deze proeven waren bijzonder interessant. Dikwijls achtervolgden de darren de koninginnen tot vlak voor het vlieggat. Er bleek niet uit dat de koninginnen uitsluitend op de darrenverzamelplaatsen bevrucht werden. Als bij de bevruchtungskastjes ook darrevolken werden opgesteld, werden de jonge moeren ook door deze darren achtervolgd, maar vlogen desondanks toch nog naar de darrenverzamelplaatsen. Dit kon worden vastgesteld uit het onderzoek van de nakomelingen van deze moeren. De paring kan dus op verschillende plaatsen geschieden, doch meestal op de darrenverzamelplaatsen. Hoe hoog het aantal raszuivere bevruchtingen is hangt af van het percentage raszuivere darren dat op de darrenverzamelplaatsen vliegt. Volgens een waarschijnlijkheidsberekening van Dr. Dreher krijgt men een raszuivere bevruchting van 60% eerst dan als 96% van de darren raszuiver zijn. Bij 50% raszuivere darren is slechts een raszuivere bevruchting van 0,4% te verwachten (daarbij aangenomen dat elke koningin achtmaal paart). Het is daarom verkeerd het aantal darren op het bevruchtungsstation te berekenen naar het aantal opgestelde bevruchtungskastjes, er moeten zeer veel raszuivere darren zijn om een groot overwicht t.o.v. de niet raszuivere darren te bereiken. Als men niet weet waar de darrenverzamelplaatsen zich bevinden

is het bijzonder moeilijk iets over de waarde van de bevruchtungsstations te zeggen. Voor de darren moet rekening worden gehouden met een vliegafstand van 5 km. Zijn er genoeg darren dan vliegen de koninginnen ongeveer 2 km. Daarbij moet rekening worden gehouden met verhogingen in het terrein en met watervlakten. De ervaring leert dat koninginnen zich door terreinplooiën laten leiden. Samenvattend, aldus

Dr. Böttcher, kan worden gezegd dat een bijenvrije afstand van 3 km voor een bevruchtungsstation veel te klein is, 10 km met veel darren geeft een bruikbare veiligheid, 7 km met een matige darrenbezetting geeft ook maar een matige zekerheid. Een bevruchtungsstation moet ook in gunstige omstandigheden in een straal van 6 tot 7 km vrij zijn van niet raszuivere darren.

Willem.

Imkeren niet volgens het boekje met vreugde en succes

I. Daar gaat hij dan:

Ik laat graag de zwermen afkomen:

1. Het gebeurt op de voor het volk meest geschikte tijd
2. De bijen krijgen hun zin: als ze rondgezwefd en in eeri struik gehangen hebben zijn ze tevreden en gewoonlijk gaat de zwermduft over. (De bijen staan op een open plek tussen laag struikgewas)
3. Zwermen scheppen is meestal een heel eenvoudig werkje.
4. De imker beleeft er veel vreugde aan.
5. Het levensproces in de kast gaat ongestoord verder.

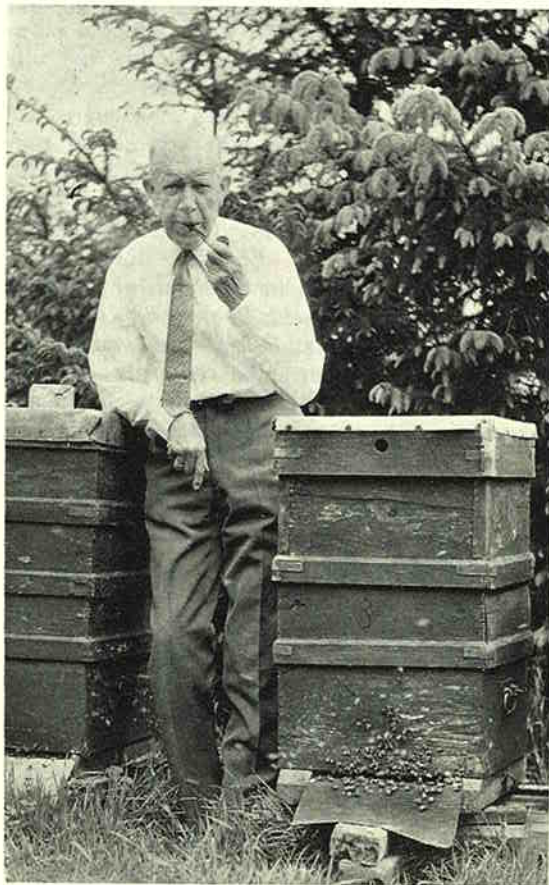
II. Maar nu komt het:

1. Ik moet weten, waar de zwerm gaat zitten. Ben ik zelf niet thuis, dan kijken de huisgenoten even.
2. Ik moet weten uit welke kast de zwerm komt. Steen of kruisje met krijt op de kast.

III. want:

1. 's Avonds, eventueel volgende avonden gaan de zwermen op hun eigen kast terug.
2. De oude koningin wordt uit de zwerm gevangen, dus
3. De zwerm moet inlopen (flinke doek goed uitspreiden voor de kast).

De schrijver op zijn stand

4. Het lukt bijna altijd. Wie zichzelf niet vertrouwd, zet een stukje moerrooster voor het vlieggat.
5. In geval van nood, als de vóórzwarm uitblijft en men moet de eerstvolgende tijd weg, dan de oude moer uitvangen uit de kast.

IV. Nu het laatste bedrijf:

1. De nazwarm ook laten afkomen
2. Ik moet weer weten waar hij zit en uit welke kast hij is.
3. De nazwarm wegzetten
4. Doppen uitbreken. Vele koninginnen lopen uit in de kast.

Het volk mist een grote zwarm (voor- en na-), is minder sterk en gemakkelijk te hanteren. We zetten de 3 kamers opzij. Dan een lege reserve kamer op de bodemplank, gelijk afpoetsen en dan de ramen van de onderbak erin afschudden. Is dit klaar dan komt de (lege) onderbak vrij, en die krijgt de bovenramen.

5. De nazwarm er bij in met de koningin.

V. Het resultaat van dit jaar:

1. Aan het einde kwamen op een heel mooie dag 3 bruidszwermen tegelijk af

2. 2 vlogen gelukkig terug
3. De derde werd noodgedwongen als nieuw volk opgezet. We wisten niet uit welke kast hij was, en ik moest die middag weg.
4. Ik kwam van 7 op 8 volken.
5. Ik had gemiddeld 20 pond honing geslingerd de eerste week van september in een matig drachtgebied (duinpolders aan de zee kant op Schouwen).
6. Ik hoefde niet te reizen: ze brachten de honing thuis.
7. Alle volken in de nazomer moergoed met allemaal jonge Koninginnen.

VI. Volledigheidshalve een overzicht van de bijstand in 1969. Onder voor- en nazwarm staan de data der handelingen, die nooit „ingrepen” zijn (uitgezonderd volk 2, 5 en 6).

In 'het overzicht onder „opmerkingen” leest men de tijd tussen vóór- en nazwarm, is 9, 10 of 11 dagen.

Was ik niet op reis gegaan dan waren de „ingrepen” van 2, 5 en 6 niet nodig geweest (oude Koningin gedood).

De oogst
begint
te rijpen

Volk		Voorzwerm	Nazwerm	Opmerkingen
1.	zeer sterk volk 2 B.K. en 1 H.K.	12/6 natuurlijk	23/6 natuurlijk	11 dagen
2.	volk op 18 ramen en 1 H.K.	14/6 oude K. uit volk gehaald	25/6 natuurlijk	11 dagen
3.	tamelijk volk	12/6 16/6 16/6	22/6 natuurlijk	10 dagen. Voorzwerm vliegt 3 maal terug: K. blijkt vleugellam te zijn.
4.	zwermduivel: het vroegste	29/5 natuurlijk	6/6 natuurlijk	8 dagen. De „voorzwerm” heeft 3 koninginnen, moet dus al een nazwerm zijn. Van voorzwerm geen spoor(?)
5.	matig volk uit 7-raams kastje, nu op 16 ramen	13/6 oude K. uit volk gehaald	23/6 natuurlijk	10 dagen
6.	zeer sterk volk: verleden jaar niet geslingerd	16/6 oude K. uit volk gehaald	26/6 natuurlijk	10 dagen
7.	tamelijk volk	12/6 natuurlijk	21/6 natuurlijk	9 dagen, geeft op 25/6 een „bruidszwerm”

VII. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat in deze mooie zomer veel zal gelukken. Maar de eerlijkheid zegt ook:

1. In de bijna 40 jaar imkeren had ik nimmer een dood volk na de winter.

2. Twee maal beschadiging door muizen. Nu zet ik eind oktober een streepje moerrooster voor het vlieggat, tot maart.

3. In het voorjaar nimmer een moerloos volk.

4. Nooit een jaar helemaal zonder honing.

W. A. F. van Eek, Rotterdam

De lezer schrijft

Als bewoner van een huis met een klein tuintje — 104 m² groot — ben ik genoodzaakt om mijn bijenvolken zo min mogelijk te laten zwermen. Vroeger had ik de beschikking over een volkstuin, dus ruimte genoeg. Mij bijenstal is 2.40 m lang, 2.25 m breed en 2.20 m hoog. Er kunnen dus 8 simplex kasten in staan. Augustus 1969 ging ik naar de heide met 8 kasten en die haalden 60 pond heidehoning. Daarna ingewinterd en in april '70 er vier volken van gemaakt. Ik werk volgens de methode Willem: B.K. + H.K. als broedruimte en voor de honing er een honingkamer op boven het rooster. Dit moet ik wel doen anders heb ik nog geen ruimte genoeg.

Op 30 april ging ik naar het fruit en op 22 mei

terug met zware volken en 100 pond honing. Tot mijn spijt hadden al drie volken gezwermd (geknippte koningin) en was ik genoodzaakt om begin juni van de volken jonge moeren af te nemen om weer 8 volken te krijgen en de volken wat af te zwakken om het zwermen tegen te gaan. 24 juni heb ik er weer 150 pond afgehaald en de jonge moeren zijn weer druk aan de leg. Als ik terugblik, dan heb ik nog niet zo slecht geboerd. In één jaar tijd 60 pond heidehoning, 100 pond fruithoning, 150 pond acaciahoning en nu nog afwachten wat de linde doet.

Met dat al zo'n 210 pond honing en f 60,— huur voor de volken op het fruit. Wie doet het beter?

Een oud imker

Het scheppen van een zwerm

Begin augustus 1962 was ik getuige van het scheppen van een late voorzwerm op de imkerij van H. Koster, Wieringerwaard. Ik had een fototoestel bij me en maakte een aantal opnamen van de opeenvolgende handelingen, die snel en doeltreffend werden verricht.

Fig. 1: De zwerm hing aan een lage tak van een pruimeboom. Er was een zwermkieps boven gehangen, maar deze werd niet aangenomen, de afstand tussen zwerm en kieps was blijkbaar te groot. De zwerm had zo al een paar uur gehangen. De bijen waren rustig en vlogen bijna niet.

Fig. 2: Koster hield nu de kieps onder de zwerm en veegde met één enkele haal, voorzichtig maar niet aarzelend, de bijen van de stam in de kieps. Daarna werden met enkele korte halen de resterende bijen van de stam erbij gestreken. Overrompeld vlogen de bijen nauwelijks op.

Fig. 3: Is men er nu vlug genoeg bij, dan kan men tussen de bijen, die tegen de wanden van de kieps omhooglopen de koningin betrekkelijk makkelijk vinden. Men treft haar gewoonlijk aan langs de rand van de bodem, waar de bijen vaak een ruimte om haar heen vrijlaten.

In ons geval waren de bijen reeds te ver tegen de wanden opgelopen. Zij werden met een forse stoot weer teruggeslagen. De moeder werd gevonden, met een snelle greep opgepakt en in een moerkooitje gezet. Het kooitje werd in de kop van de kieps bevestigd. De kieps werd nu omgekeerd. Dit gebeurde te haastig. Het resultaat was dat een gedeelte van de bijen in het gras terecht kwam.

Het zou voor de hand gelegen hebben om de kieps in het gras boven de afgevallen bijen op te stellen. Het lange gras zou dan echter in de bijentros steken en bij het wegnemen van de korf de zwerm uit elkaar trekken. De kieps werd nu opgehangen in de pruimeboom, iets boven de oude aanvlieplaats. Daar kon de zwerm nu tot rust komen. De rondvliegende bijen vlogen er weer op aan. Aan de bijen die in het gras terecht gekomen waren werd geen aandacht besteed. Zij zouden zich vanzelf bij de zwerm voegen. Na enige tijd was dit inderdaad het geval. Alle bijen bevonden zich rondom het moerkooitje in de kieps.

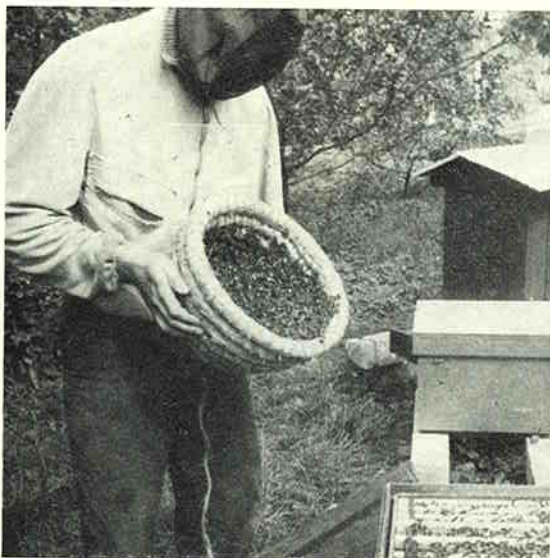

Figuur 1

Figuur 3

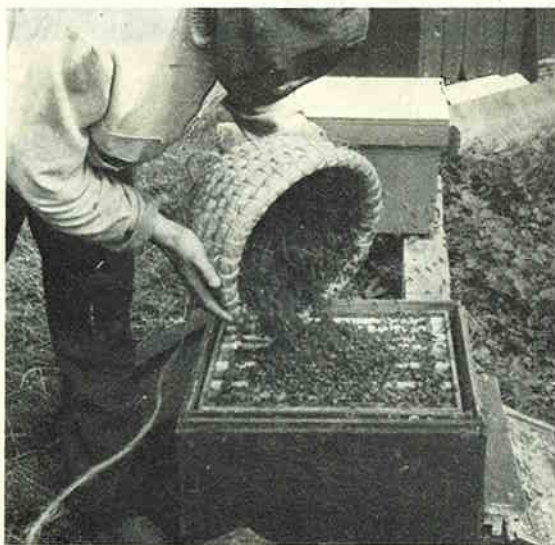
Figuur 4

Fig. 4: Nu was het moment aangebroken om de zwerm te huisvesten. Het was al laat in het seizoen. De zwerm werd dus teruggestort op het oorspronkelijke volk, nadat daarin de moerdoppen waren weggebroken.

Fig. 5: Het „storten” van een zwerm is een slag: de kieps wordt tussen de handen geklemd en met korte venijnige schokjes rondgedraaid. De bijen rollen er dan zonder meer uit.

Fig. 6: Tenslotte werd het koninginnekooitje uit de kieps genomen en werd de moeder boven op de ramen vrijgelaten. De laatste bijen werden met enkele harde klappen uit de kieps geslagen en de kast werd afgedekt. Na enige tijd was alles in het volk weer pais en vree.

W. Companjen

Figuur 5

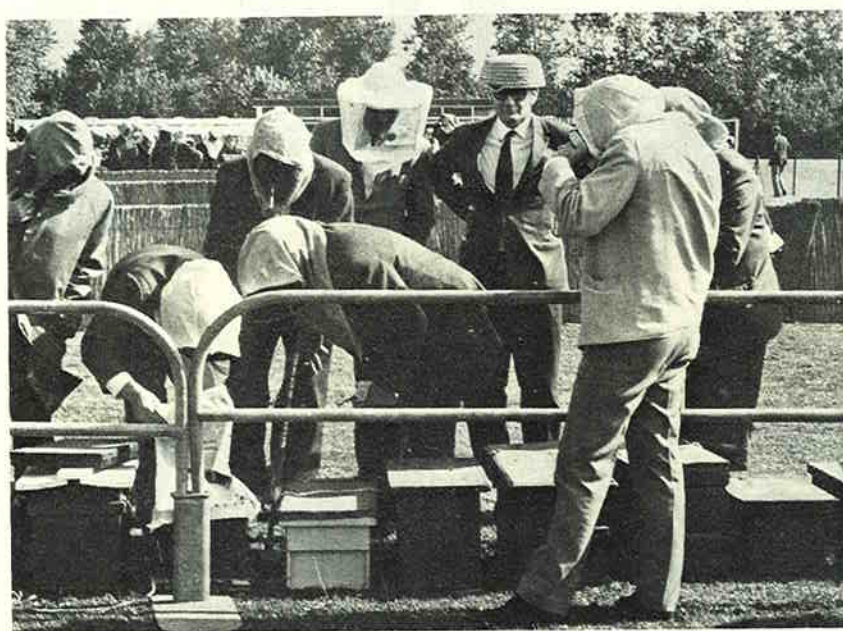
Figuur 6

De Bijenmarkten

Onze oudste bijenmarkt. Veenendaal. De markt waaraan de 92-jarige Hr. G. Schrijver, die daar al 34 jaar als keurmeester optreedt, zijn hart heeft verpaid is sinds enkele jaren verplaatst naar het Sportpark, een ideaal terrein met veel ruimte en een goede accommodatie, ook voor de vele niet-imkers die de markt bezoeken. Het stralende weer werkte een druk bezoek van toeristen in de hand. Wij merkten tal van buitenlanders op. Er is dan ook weer een aanzienlijke hoeveelheid filmmateriaal vershoten op het

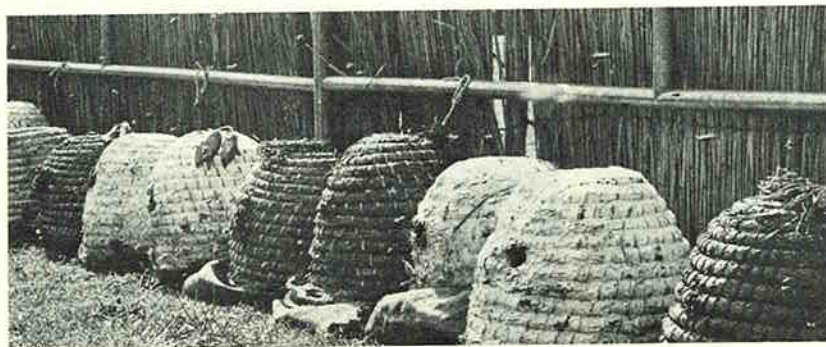
voor leken zo aantrekkelijke beeld van imkers met bijenkappen en Dathepijpen, gebogen over omgekeerde korven. De Veenendaalse markt is nog steeds een echte korvenmarkt. Er waren zelfs aanzienlijk meer korven aangevoerd dan vorig jaar — 600 tegen 450 in 1969. Het aantal kasten daarentegen bleef constant, ongeveer 100 stuks. De handel was kalm. De korven noteerden van f 20,— tot f 25,— per stuk. De kasten gingen voor f 25,— tot f 40,— van de hand. De handel in imkersartikelen verliep vlot en trok ook veel belangstelling van de zijde van de toeristen.

De Hr. C. van Holland uit Veenendaal verwierf de wisselbeker van de gemeente Veenendaal voor de grootste aanvoer.

Overzicht van de opstelling
der volken gefotografeerd
door de ruiten van het
restaurant

Koppen onder kappen naar
ieders smaak

De onverwoestbare korf
houdt nog dapper stand.
Verkochte korven
worden gemerkt door er een
takje op te steken

Het Bijenhuis paraat

Wie zijn hoed is dat?

De jury in volfe aandacht voor een korfvolk

van de Hr A. Laban van het Rijksbijenteeltconsulentschap
 bezig met de keuring van de kastvolken

Bijenmarkt te Epe

Epe. Onze afd. Epe hield op 5 aug. haar jaarlijkse honing- en bijenmarkt als vanouds op het terrein „De Platvoet”. Secretaris W. Groenewold begroette in zijn woord van welkom locoburgemeester G. Bibo, gaf een kort overzicht over de dracht en dankte de jury, die de keuring van honing- en bijenvolken had verricht.

Wethouder Bibo trok in zijn openingswoord een parallel tussen het nijvere bijenvolk en de nijverheid van de mens. Hij wees daarbij op de milieu verontreiniging, waaronder ook de bijen hebben te lijden en vroeg de aandacht van de overheid voor dit probleem. Nadat de Loco met de beste wensen voor succes aan de organisatoren de markt voor geopend had verklaard, overhandigde de Hr. Groenewold hem een mooi stuk honing in de raat opdat de Hr. Bibo zich kon overtuigen van de kwaliteit van het aangevoerde product. Tijdens de duur van de markt boekte de afd. twee nieuwe leden.

Aangevoerd waren 46 volken, waarvan 10 in korven en 36 in kasten. Er werden slechts drie volken in korven verkocht voor prijzen van f 25,— tot f 30,—.

Aanvoer honing. Voorjaars- en zomerhoning 705 flacons. Heidehoning 50 fl. Zomerraathoning 135

De bisschopsmuts is nog niet helemaal uitgestorven

Kritische blik op de aangevoerde volken

De verkoop van honing kwam al vroeg op gang

pond. Verkocht 355 resp. 35 fl. en 130 pond. Prijzen resp. 1,90 tot f 2,50, f 3,50 tot f 3,75 en f 2,— tot f 4,—.

De prijzen: korven 1ste prijs R. Riphagen Oene; 2de B. v. d. Laan, Emmeloord; 3de idem. Kas- ten: 1ste prijs R. Riphagen Oene; Ede idem. Grootste aanvoer T. de Wilde Oene.

Honing. Klasse I (vloeibare honing) 1ste prijs C. (98 p.) L. Massier Epe; G. Jansen Borculo. 2de prijs (97 p.) Bijenstand N.O.P. Emmeloord. 3de

prijs (96 p.) J. Bonnhof Epe; P. Romeijn Zeist.

Klasse II. (gekrystaliseerde honing) 1ste prijs A (100 p.) L. Massier Ede. 1ste prijs B (99 p.) C. Jansen Borculo; 1ste prijs C (98 p.) J. Bonnhof Epe.

Klasse IV (raathoning) 1ste prijs B. (99 p.) P. Romeijn Zeist.

De jury bestond uit de HH. J. van Aarst, H. Bol- senbroek, H. T. v. d. Brink, A. Laban en H. G. Maagendans.

Ter Apel

Tentoonstelling „Bijen en Bijenteelt” gehouden op het gazon naast het klooster te Ter Apel van zaterdag 4 t/m zondag 12 juli 1970.

Deze tentoonstelling werd georganiseerd door onze afd. Ter Apel.

Het eerste doel was dan ook bekendheid te ge- ven aan en voorlichting over de imkerij.

Vele van de ongeveer 1500 bezoekers toonden zich geïnteresseerd in de uitleg die door de le- den bij de honingpers, slinger, observatiekast en de korf- en kastvolken gegeven werd. De demonstratie korfvlechten trok veel bekijks.

Niet weinigen konden ook een zwerm in de boom zien hangen, want 4 keer vertrok een zwerm tijdens de ekspositie.

Uit het gastenboek bleek dat ongeveer 3/4 der bezoekers uit andere delen van Nederland kwa- men, waarvan weer een groot deel uit de rand- stad en uit de provincie Groningen.

De imkers afdeling hoopt het volgend jaar de tentoonstelling op dezelfde plaats te houden met nog meer attracties en na een betere bekend- making in bladen en radio.

Zo waren de ruim 50 bezoekers op donderdag- avond bij de openluchtfilm nog wat minder in aantal dan verwacht werd.

Dank komt toe behalve aan de leden die veel tijd beschikbaar stelden, ook aan de Stad Gro- ningen die de rustieke plaats afstond, het Bos- huis, de Posthoorn, dhr. van Aarst, dhr. Kruit, dhr. Jansma, dhr. Schrijvers, en het Bijenhuis te Wageningen.

Alle honing die de leden wilden verkopen ging van de hand: potjes en ook koolzaad als raat- honing. Waarschijnlijk blijft er weer een positief saldo over na aftrek der kosten.

Honing- en Bijenmarkt te Ugchelen

Op zaterdag 19 september a.s. om 11 uur ope- nen wij onze 4e Honing- en Bijenmarkt in en om het gebouw „Ugchelens Belang” aan de Boo- gaardslaan te Ugchelen. Deze zaal zal voor ie- dereen bijzonder gemakkelijk te vinden zijn, als U de richtingspijltes volgt, die wij weer voor U zullen plaatsen. Vorig jaar was onze markt weer een bijzonder groot succes. Iedereen was tevreden over de verzorging en ontvangst, en de goede prijzen die voor de honing van goede kwaliteit werden gemaakt. De verkoop liep zeer vlot, ondanks de grote aanvoer. Ook voor de bijenvolken was een goede handel en een grote vraag. Door het bestuur is besloten om zuiver en alleen honing toe te laten voor de verkoop, dus geen aanverwante artikelen. Er zijn dit jaar weer bekiers te winnen voor de beste kwaliteit

in verschillende klassen. Wilt U voor een stand- plaats in aanmerking komen, dan verzoeken wij U vriendelijk vroegtijdig in te schrijven, en wel vóór 17 september. Wij zenden U dan kosteloos het reglement toe. Wij hebben gezorgd voor een zeer ruime aanvoer van imkersartikelen. De aanvoer van bijen en honing sluit om 8.30 uur. Zoals het er nu uitziet zal de heide ons dit jaar misschien weer een overschot kunnen ge- ven. Voor inschrijving en inlichtingen kunt U zich wenden tot de Heren B. Zweers, Nikkelweg 1, Apeldoorn en A. van Putten Hoenderloseweg 20, Ugchelen. Wij hopen dat U evenals vorige jaren weer in grote getale naar onze markt zult komen en wij zien U dan graag verschijnen op 19 september a.s. in Ugchelen.

B. Zweers, secr.

UIT DE JAAGKIEPS

Steekbijen

We hebben reeds vele berichten in ons Groentje opgenomen over de import van Afrikaanse „steekduivels” in Brazilië. In de kranten lezen we er ook nog steeds berichten over en natuurlijk hebben de kranten de meeste belangstelling voor gruwelijke bijzonderheden en sterke stukken. De koppen boven die kranteberichten plegen dan even venijnig te zijn als de Afrikaanse bijen.

De bekende Poolse bijengeleerde J. Woyke vertelde in ABJ september 1969 over zijn ervaringen. Hij heeft meer dan een half jaar in Brazilië doorgebracht om het probleem van de Afrikaanse steekbijen te bestuderen.

De import van de berucht geworden bijen werd ter hand genomen door Dr. Kerr. Hoewel de omstandigheden voor de bijenteelt in Brazilië uitstekend zijn, importeert het land jaarlijks 600 ton honing.

De bedoeling van de import van vreemde bijen was: het opvoeren van de eigen honingproduktie van Brazilië.

De produktiviteit van de ingevoerde bijen was veel hoger dan die van de inheemse bijen. Ook de Italiaanse bijen en de in midden Europa gebruikelijke rassen slaan een slecht figuur als men hun opbrengst vergelijkt met die van de Afrikanen. Uit de in het artikel gepubliceerde cijfers blijkt dat de honingproduktie van de Afrikanen ongeveer dubbel zo hoog is als die van de Italianen en ongeveer vier maal zo hoog als die van de midden-europese bijen. (Om misverstanden te voorkomen: deze cijfers gelden voor Brazilië!) De Afrikanen vliegen 15 tot 43 minuten eerder uit dan de Italianen. Woyke denkt dat dit mogelijk samenhangt met de grootte van de enkelvoudige ogen, die bij de Afrikanen groter zijn dan bij de Italianen. De Afrikanen zijn echter agressiever dan de Italianen, ze steken meer en achtervolgen de imker veel verder.

Toen Kerr zijn programma uitvoerde, had hij een paar ernstige tegenslagen. Hij hield de geïmporteerde bijen zorgvuldig opgesloten achter het

koninginnerooster omdat hij de geïmporteerde volken eerst wilde testen en selekteren. Maar een inheemse helper verwijderde die koninginneroosters.....

De geïmporteerde bijen kwamen uit Angola, een land dat, wat zijn geografische ligging betreft, overeenkomt met Brazilië. Maar de Braziliaanse konsul in Lissabon doodde een zending voor Kerr bestemde koninginnen omdat hij niet begreep wat de aanduiding „geselekteerde koninginnen” op het pak betekende.....

De volken, waarvan de koninginneroosters verwijderd waren, zwermde en deze zwermen kwamen in handen van omwonende imkers. Die hielden deze zwermen echter in veel te kleine kasten, zodat ze uitbundig zwermde. Uit een bij het artikel gevoegde kaart blijkt, dat de in 1956 geïmporteerde Afrikanen in 1967 al ongeveer de helft van het gigantische Brazilië hebben geïnfekteerd en dat ze ook al in buurlanden zijn doorgedrongen.

Woyke meent dat de Afrikanen alle eigenschappen bezitten om de verwachtingen, die Kerr van ze had, in vervulling te laten gaan. Hun hoge produktiviteit maakt het mogelijk om de invoer van buitenlandse honing stop te zetten. Maar selectie is nodig om de agressiviteit van deze bijen kwijt te raken.....

El Emtee

We namen al eerder wijze woorden over van El Emtee. In Scottish januari spreekt hij ons weer toe in zijn gedragen taal.

Hoort mijn volk en luistert naar mijn woorden. Want ik ben jong geweest maar nu ik oud ben breng ik u geen nieuwe dingen, want waarlijk, er zijn in de bijenteelt geen nieuwe dingen.

Wist gij niet dat de wet van het bijenvolk is gelijk de wet van Meden en Perzen? Zij verandert niet, zij was en zij is en zij zal zijn. Hij die zorg draagt voor zijn bijen en hun wet houdt, zal vreugde smaken en zijn honingkamers zullen vol zijn. Zijn werksterks zullen sterk zijn voor hun arbeid en zijn koninginnen zullen duizenden en tienduizenden voortbrengen in zijn kasten. Maar er zijn mensen die deze wet wel kennen, maar zij volgen vreemde leraren en valse leringen. Zij hebben nieuwe wetten gemaakt, zeggende tot hun bijen: „Gij zult dit doen en dat zult gij niet doen.” Maar de bijen blijven trouw aan hun eigen wetten. En velen hebben bijen meegebracht van vreemde landen en zij hebben de maagdelijke koninginnen geschonden en de goede bijen zijn slecht geworden. En wie zulke bijen houdt zal vervuld zijn van berouw, want als de tijd van de oogst komt zal hij lege raten

oogsten. Wat baat het de mens, dat zijn kasten vol bijen zijn als hij geen honing in zijn honingkamers heeft?

Luistert daarom naar mijn woorden en slaat acht op de wegen die gij gaat, want er zijn velen die u op vreemde paden willen leiden en die u tot wanhoop voeren. Bewandel de oude paden die de bijen gingen van de aanvang der tijden af. Wie oren heeft om te horen, die hore!

W. E. Saint zegt in hetzelfde nummer, wat minder hoogdravend en met een beetje meer humor:

Iemand stelde aan mijn vader de vraag: Neem me niet kwalijk, maar wat voor bijen houdt u? De oude imker aarzelde een ogenblik en antwoordde toen: Wat ik voor bijen houd? Dat is een vreemde vraag. U weet dat we de darren niet aan een touwtje hebben. Maar voor zover ik weet zijn mijn bijen een kruising tussen dominee's mevrouw en de vrouw van de dorpsveldwachter.

En, nog steeds in hetzelfde nummer, zegt Osborne Wark:

Ik dien een aanklacht in tegen een onbekend persoon, die een gekleurde heer toestond zich in mijn tuin te begeven op een tijdstip waarop de zon heerlijk scheen en mijn mooie maagdelijke prinses van het heerlijke weer genoot. De onbekende schavuit maakte misbruik van haar onschuld en nu blij ik een volk te hebben met gele bijen. Maar het doodvonnis van de koningin is getekend en in het voorjaar wordt het voltrokken.

Honing als wintervoer

Een grote imker in Nebraska in de Verenigde Staten, de heer E. H. Ade, heeft jarenlang het gebruik van honing als wintervoedsel voor de bijen gepropageerd. Hij heeft nu een Europese bondgenoot gekregen, schrijft ABJ december. Rosenthal rapporteert in Apiculture dat met suiker overwinterde volken in het voorjaar gebrek hadden aan eiwitten en sporenelementen en dat ze daardoor 40% minder broed hadden dan op honing overwinterde volken.

Officiële mededelingen

Verkiezing Hoofdbestuur

Aan de beurt van aftreden zijn dit jaar de H.B.-leden voor de groepen Overijssel-Oost, Utrecht, Veluwe en Zuidholland.

De tot genoemde groepen behorende afdelingen kunnen kandidaten stellen. De namen der kandidaten, vergezeld van een door hen ondertekende verklaring, dat zij bereid zijn een (her)benoeming te aanvaarden, moet voor 10 oktober bij het Bijenhuis zijn binnengekomen.

De Nieuwbouw

Het nieuws over de bouw van het nieuwe Bijenhuis is niet bepaald opwekkend. Het H.B. had gehoopt in dit nummer een plattegrond met uitgebreide gegevens over de nieuwbouw te publiceren. Het heeft helaas niet mogen zijn. Overeenkomstig de verlangens van de A.V. heeft de architect in samenwerking met de bouwcommissie een plan ontworpen dat vermoedelijk binnen het financiële kader, zoals de A.V. zich dat voorstelde, zou blijven. Dit plan kon echter geen genade vinden in de ogen van de Welstandscommissie van de gemeente Wageningen. Een in allerijl ontworpen gewijzigd plan onderging hetzelfde lot. Bij een oriënterend gesprek

van de voorzitter van de bouwcommissie en de secretaris van onze vereniging met een van de leden van de Welstandscommissie, waarbij een derde opzet ter tafel kwam, bleek dat het geen zin had op dit plan verder door te gaan. Bij dit gesprek werden enige suggesties gedaan, aan de hand waarvan thans gepoogd wordt tot een opzet te komen, die aanvaardbaar is voor de gemeente Wageningen en zoveel mogelijk tegemoet aan de verlangens van de A.V. zonder de bruikbaarheid van het gebouw aan te tasten. De vacantiemaanden juli en augustus waren ook niet bevorderlijk voor een vlotte gang van zaken. Het is begrijpelijk dat hier en daar ongeduldige en kritische geluiden worden gehoord. U moet echter van ons aannemen dat thans maar een punt centraal staat t.w. de nieuwbouw en dat daaraan met de grootst mogelijke spoed wordt gewerkt.

Spuitschade

De imkerswereld is weer eens opgeschrikt door een aanzienlijke schade aan bijenvolken in Groningen als gevolg van spuiten met giftige stoffen. Het hoeft geen betoog dat het H.B. deze zaak hoog heeft opgenomen. De Bestrijdingsmiddelencommissie van de afd. Bijenteelt van

het Landbouwschap — voorzitter ons H.B.-lid H. G. Maagdendans, secretaris de Hr. P. Hilhorst van het Lbs. — die zich in eerste instantie met dergelijke zaken bemoeit, is bezig met het verzamelen van materiaal, teneinde de nodige stappen te kunnen doen.

Ondanks het artikel over „Spuitschade” opgenomen in het septemberno. van 1969 heeft schijnbaar geen van de gedupeerden de ambtenaren van de „Algemene Inspectiedienst” met het gebeurde in kennis gesteld, terwijl dit toch de instantie is, die, zoals ook in genoemd artikel is gesteld, in de eerste plaats bij het ondeskundig gebruik van bestrijdingsmiddelen moet worden ingeschakeld.

Ten gerieve van onze leden herhalen wij nogmaals de adressen van de Inspecties van deze dienst. Noteer het adres van de Inspectie waaronder de standplaats van uw volken ressorteert en alarmeer deze dienst bij moeilijkheden als gevolg van de toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen onverwijld.

Wij zouden hieraan willen toevoegen: **Lees uw blad zorgvuldig.** De redactie besteedt er veel tijd en zorg aan, maar degenen die het niet doen, lezen ook deze opwekking niet!

De gewestelijke adressen van de A.I.D. zijn als volgt:

Inspectie Rotterdam (I) (Zuidholland, Noordholland en Utrecht) Scheepmakershaven 77-71, Rotterdam-I, 010-119480. Gewestelijk hoofd: C. C. Kuiper (023-81307)

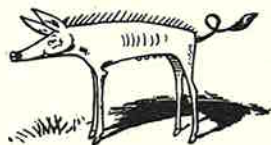
Inspectie Arnhem (II) (Gelderland en Limburg): Pels Rijckenstraat 1, Arnhem 085-431021. Gewestelijk hoofd: D. Bosga (085-427483).

Inspectie Groningen. (III) (Groningen, Friesland, Drente en Overijssel): Zaagmuldersweg 202, Groningen. 050-35847 Adj. Gewestelijk hoofd: Th. Godding (050-30929).

Inspectie Tilburg. (IV) (Noordbrabant en Zeeland) Stadhuisplein 360, Tilburg 04250-21310.

Onze Handelsinstelling

Tot slot van de officiële mededelingen een wat opgewekter geluid. Afd. Handel is een onderwerp van steeds terugkerende discussie op de A.V. Met name de houtbewerking moet het nog al eens ontgelden. Het doet ons daarom deugd te kunnen melden, dat de houtbewerking, zoals dat in het zakenjargon heet, volkomen uit de rode cijfers is gekomen. De verkoop van drie-raams-kastjes, voorheen niet bepaald een winstgevende zaak, is zelfs meer dan verachtvoudigd.

*Uit „Schnurrdiburr oder Die Bienen”
Vrij vertaald naar Wilhelm Busch
(geb. 15 april 1832 overl. 9 januari 1908)*

*Hans Dralle had een mooi varken,
maar helaas, het was niet vet.
Het snuffelt driest in alle hoeken
en schurkt zich aan de bijenkorven.
De bijen komen vlug naar buiten
en storten zich op het borsteldier.
Gru,i Gru,i schreeuwt het van pijn
Hans Dralle denkt „Wat heeft dat zwijn?”
Hans Dralle — verbaasd — ziet tot zijn
verheugenis*

*dat zijn varken nu dik en rond is.
Een varkenskoopman komt toevallig langs
En vraagt „Wat kost dat varken,
m'n beste Hans?”*

*„Ik had gedacht een twintig daalders”.
Hier zijn ze, akkoord en voor mekaar!
Hans Dralle denkt, blij maar stil
„Wat deert het mij als hij het wil”.*

*Oorthuis
Leusden*

Afdelingsnieuws

Afdeling Eindhoven

Op 27 juni j.l. had de eindles van onze cursus „Bijenteelt voor gevorderden” plaats.

De Heer Ir. J. J. Mommers reikte daarna alle cursisten hun diploma uit.

Het zijn de Heren: Th. M. v. d. Boogaart, Someren; P. Dijkstra, Valkenswaard; H. Foolen, Eindhoven; M. van Gelder, Eindhoven; H. H. Groenhagen, Eindhoven; M. A. de Groot, Nederwetten; H. C. F. Holtslag, Eindhoven; J. Nijboer, Oerle; H. J. Stas, Eindhoven; Ir. K. Stel, Eindhoven; A. M. Th. v. Veldhoven, Valkenswaard; G. F. Viets, Mierlo-Hout; J. van de Vrande, Someren.

W. P. L. van de Peet, secr.

Imkersagenda

Ugchelen. 3e zaterdag in september Honing- en Bijenmarkt Ugchelen.

Eerbeek. 62e Honing- en Bijenmarkt, zaterdag 26 september 1970.

ALLE MATERIALEN

die u nodig heeft voor de **moderne bijenteelt** kunt u vinden in onze nieuwe prijslijst 1970. Ook weer vele nieuwe artikelen staan hierin vermeld . . . en alles voor zeer lage prijzen. Ook zijn wij weer aanwezig op alle te houden bijenmarkten.

Vraag onze nieuwe prijslijst even aan. Wij zenden u die omgaand gratis toe. Zie ook voor mat, onze advertentie in het april no.

Bijenstand H. T. van DAM & Zn.

Jubbega (Fr.) — Telefoon 05165-382

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

Aangeboden: **Carnica koninginnen**, bevrucht op Schiermonnikoog, teelt 1970, aan de leg. Prijs f 25,— per stuk, verzending niet franco. Afd. Enschede p/a H. H. Schutte Jzn., Sportlaan 22, Enschede, telef. 05420-18165.

Te koop: **Antieke bijenwoningen en gebruiksgoederen**. Bisschopsmutsen met en zonder bijen; Strokasten en Drentse boerenkastjes; Roodkoperen wasvormen en emmers. **Bijenpark Brulleman, Breukelen**, tel. 03462-1303, Zandpad 42a.

Gevraagd: **Honingslinger** 2 of 3-raams; **Bijenkorven** nieuw of gebruikt; **Ruwe bijenwas** korwas f 1,90, kastwas f 1,40 per kg.

Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 03462-1303, Zandpad 42a.

Te koop: **Extra zware bijenvolken**, gegarandeerd ziektevrij, in kasten en korven of op ramen.

Bijenpark Brulleman, Breukelen, sinds 1896, Zandpad 42a, tel. 03462-1303.

Te koop: Alles wat voor en bij een bij nodig is. **Simplexkasten** in prima staat dubbelwandig, dak met zink, 2 broedkamers, geschilderd groen met witte banden f 35,—; **Buckfastkasten** nieuw, met ramen f 37,50; Simplex enkelwandig f 27,50; **Spaarkasten** 2 broedkamers met extra honingkamer en voerbak, groen geschilderd f 55,—; **Draadroosters** f 3,50; **Bijenkap** of sluier f 6,50.

Bijenpark Brulleman, sinds 1896, Zandpad 42a, Breukelen, Tel. 03462-1303, giro 377905.

Te koop: **Honing**, uitsluitend eerste kwaliteit, steeds met de hoogste onderscheiding bekroond. **Lindehoning** f 2,50; **Fruithoning** f 2,30; **Klaverhoning** f 2,35; alles per kg, minimumafname bus van 25 kg. Wij leveren de honing vloeibaar in nieuwe bussen. Wenst U de honing in vaste vorm, dit dan vermelden. (Verzending ook naar België).

Het van ouds bekende adres: **Bijenpark Brulleman Breukelen**. Sinds 1896; Zandpad 42a, tel. 03462-1303, giro 377905.

Gevraagd: **Bijenvolken** in kasten en korven, betaling contant, worden aan huis afgehaald. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen

Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 03462-1303.

Aangeboden wegens **inkrimping bedrijf**: achtraams Meyerkastjes, simplexmaat, met nieuwe broed- en honingkamerramen (sekties), zinken dak, voerbak en afstandsrepen, ingebouwd reistraam: vlieggaten dicht, dan reisklaar. Kasten in prima staat. Prijs per stuk f 20,—, bij afname van vijf stuks, de zesde kast gratis. **Bijenstand „Fructus Aureus”**, G. Meyer, Dorpsstraat 17, Babberich.

Te koop: **Klaverhoning**. In bussen van 25 kg à f 2,20 per kg. Nectapoll (Stuifmeelhoningdeeg) à f 4,50 per kg. „**De Bijenkorf**” sinds 1897, Eemnes. Girorekening 2622.

Te koop: **Kaarsepit** voor het zelfmaken van waskaarsen, vanaf 25 cent per meter. „**De Bijenkorf**” sinds 1897, Eemnes, tel. 02153-6704.

Te koop: **Bijenkasten - Korven - Zwermkiepsen - Roosters** en verdere imkersbenodigdheden. „**De Bijenkorf**” sinds 1897, Meentweg 103, Eemnes.

Te koop gevraagd: **Bijenvolken**: Zowel korven en kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. **Bijenstand „De Bijenkorf”** sinds 1897, Meentweg 103, Eemnes, tel. 02153-6704.

Te koop: **Prima gezonde Bijenvolken**. In korven en op ramen. **Bijenstand „De Bijenkorf”** sinds 1897, Meentweg 103, Eemnes, tel. 02153-6704.

Wegens beëindiging te koop: Bijenvolken in simplexkasten en korven. K. Beets, Doniaweg 5, Burgwerd, tel. 05157-2989 of L. de Groot, Zuiderweg 4, Beemster, tel. 02981-267.

Te koop: **Zuivere Nederlandse honing**: Linde, Koolzaad en Moerasandijvie. Nieuwe Oogst. J. W. Jansen, Langedijk 3, Silvolde, tel. 08350-3893.

Te koop: Enkele bijenvolken in simplexkasten te bevr. D. Kramen, Bennekom, tel. 08389-5755.

Te koop: 5 kasten met bijen, best bevolkt, Jonge koningin. M. H. Hijlkema, Partweg 18, Apeinde (Gr.)

Wij kopen alle soorten intl. Bijenhoning - Ruwe- & zuivere bijenwas; propolis. „Honing- & kaarsenindustrie „**Arkadia**”, Lochem, tel. 05730 - 1828 / 2219.